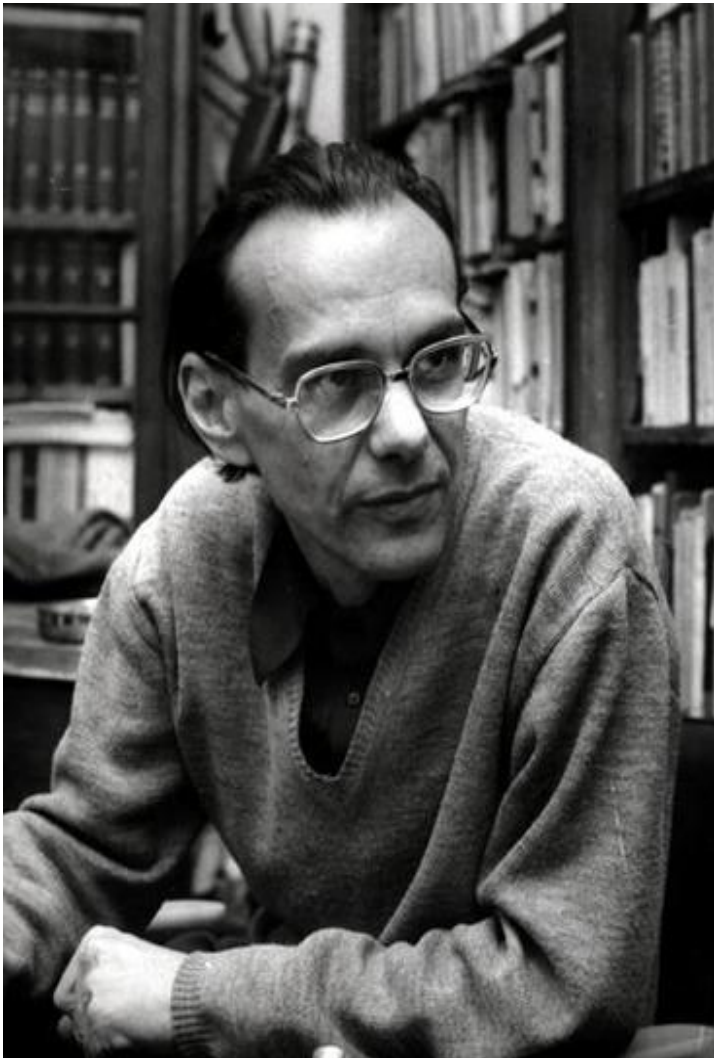

A kelet-európai cigányság tánc- és zene-folklórja az itt élő népekével több évszázados szimbiózisban alakult. Hagyományaik a kelet-európai népek kultúrájának akkor is szerves részét jelentik, ha szétszórt településeik, etnikai-nyelvi sokféleségük, sajátos társadalmi helyzetük miatt nem alakíthattak ki önálló nyelvi, kulturális, területi egységet, s így nem szólhattak bele e viharos történelmű táj amúgyis bonyolult nemzetiségi kérdéseibe.

A cigányság mégis fontos és többrétű -megőrző, színező és összekötő - szerepet játszott a befogadó népek kulturális életében. Nemcsak a régibb, feledésbe merült hagyományok hű őrzői, hanem az újkori nemzeti képének kialakításához, színezéséhez is hozzájárultak, s emellett még kulturális összekötő, közvetítő szerepük is figyelemre méltó.

A régi magyar zene- és tánc kultúra bizonyos archaikus rétegeit, típusait sokszor az elmaradottabb nem zenész cigányok őrizték meg napjainkig s a zenészek pedig az új magyar zene és tánc stílus kialakításában és gyors népszerűsítésében vállaltak jelentős szerepet. Hasonló a funkciójuk a román, délszláv, szlovák és orosz hagyományok megőrzésében és átalakításában is.

Európa távolab-bi tájain szintén hozzájárultak egyes nemzeti tánc kultúrák általános képének kialakulásához. Gondoljunk a spanyol ún. flamenco tánc stílus létrejöttében és elterjedésében játszott vagy legalábbis nekik tulajdonított szerepükre. Állandó migrációjuk révén elősegítették bizonyos kulturális elemek vándorlását, cseréjét, s ezáltal számos közös kelet-európai folklórjelenség széleskörű elterjedése nekik köszönhető.

A cigányság hagyományainak kutatása az egyes kelet-európai ún. nemzeti kultúrák alakulásának, kapcsolatainak részletes feltárásáért, jobb megismeréséért is szükséges, vagyis a befogadó népek ügye is. magyarországi cigányság iránti érdeklődés szinte egyidejű a magyar népi, nemzeti hagyományok újkori felfedezésével.

A 18. század végétől a külföldiek éppúgy feléjük fordulnak, mint a hazai megfigyelők. Ennek fő oka az, hogy zenész cigányaink - mint előadók és terjesztők - nagy szerepet játszottak az új magyar nemzeti zene és tánc-stílus megteremtésének korszakos vállalkozásában.

A reformkorban és az egész 19. századon keresztül a magyar zene-, tánc- és művelődéstörténet kutatói és teoretikusai közül csaknem mindenki hangsúlyosan szót ejtett róluk. Hol lelkesen túlozva méltatták megőrző vagy alkotó hajlamukat, hol pedig szenvedélyesen ostromozták módosító-újító tevékenységüket. Ezt gyakran motiválj a egyrészt a romantika szabadságeszménye, s a keleti egzotikum iránti vonzalma, másrészt a konzervativizmus és nemzeti türelmetlenség. Avita a 20. században is folytatódik, s szociális tartalommal kibővülve máig húzódik.